

موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی آبا(آ ب آ)

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت جهانگردی (M.Sc)

گرایش: برنامه ریزی و توسعه

عنوان:

بررسی گردشگری سلامت جهت توسعه در جذب گردشگر خارجی

(با تاکید بر توانمندیهای جزیره قشم)

استاد راهنما:

دکتر علی اکبر نظری

استاد مشاور:

دکتر اردوان بهزاد

نگارش:

امیر حسنی

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به

پدرم به استواری کوه

مادرم به زلالی چشمه

و

خواهرم به صمیمیت باران

سپاسگزاری

خداوند بزرگ را شاکرم که لطف خود را شامل حال من نمود تا بتوانم تحقیق خود را به پایان برسانم و بتوانم سهمی هر چند اندک، در راه توسعه علمی کشور عزیزم ایران بردارم.

همچنین از زحمات جناب آقای دکتر علی اکبر نظری و جناب آقای دکتر اردوان بهزاد اساتید محترم راهنما و مشاور، جناب آقای دکتر طهماسب طالبی استاد محترم داور کمال تشکر دارم.

در پایان از زحمات خانواده خوبم و خانم شیوا بهارستانی و سایر کسانی که در تدوین این تحقیق مرا یاری نمودند متشکرم و از خداوند منان سلامت و سعادت ایشان را خواستارم.

چکیده:

پس از شناخته شدن عبارت گردشگری سلامت در دهه ۱۹۸۰، مطالعه گردشگری سلامت با دید علمی از اواسط دهه ۱۹۹۰ شروع شد. امروزه گردشگری بعنوان یکی از بزرگترین و متنوع ترین صنایع دنیا مطرح می باشد. گردشگری سلامت نوعی از گردشگری است که به منظور حفظ، بهبود و حصول مجدد سلامت جسمی و ذهنی فرد به مدتی بیش از ۲۴ ساعت و کمتر از یکسال صورت می گیرد. احداث دهکده سلامت به صورت زیربنایی جذب گردشگر خارجی سلامت را سهولت می بخشد. جزیره قشم که قابلیت احداث مجموعه ها و کلینیک های درمانی تخصصی هم جهت با شرایط طبیعی را دارد، قابلیت احداث دهکده سلامت را نیز خواهد داشت. جزیره قشم به عنوان یک محدوده مشخص شده در چارچوب موقعیت جهانگردی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی کشور با توان مناسب زیست محیطی و دارا بودن جاذبه های گردشگری و زیرساخت های ارتباطی و همسایگی با کشورهای حاشیه خلیج فارس، مسیر نوینی در ایجاد ارتباط با جهان محسوب می شود. در پایان نامه حاضر ابتدا توانمندی ها، نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها در زمینه گردشگری سلامت در جزیره قشم با مدل SWOT و فصل ها و ماه های مناسب، جهت جذب گردشگر خارجی توسط شاخص اقلیم گردشگری TCI در جزیره قشم بررسی و مشخص گردید. سپس جهت توسعه جذب گردشگر خارجی در جزیره قشم اقدام به مکان یابی مکان های مستعد احداث دهکده سلامت مدرن، مطابق با استاندارد های جهانی براساس معیار های مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی (ICZM)، مدل TOPSIS و سامانه اطلاعات جغرافیایی GIS انجام گردید. نتایج نشان دادند که جزیره قشم پتانسیل جذب گردشگر خارجی را دارا می باشد و همچنین منطقه شماره ۳ (بخش مرکزی جزیره) با رتبه ۰/۶۵۷۷۹ مناسب ترین مکان جهت ایجاد دهکده سلامت می باشد. توانمندی های جزیره قشم جهت احداث دهکده سلامت مورد بررسی قرار گرفت. طبق نتایج حاصله، احداث دهکده سلامت در جزیره قشم می تواند به جذب گردشگر خارجی سلامت کمک شایانی کند.

کلیدواژه ها: گردشگری سلامت، دهکده سلامت، جزیره قشم، GIS، TOPSIS

فهرست مطالب

عنوان

شماره صفحه

فصل اول: کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه.....	۲
۱-۲- بیان مسئله.....	۴
۱-۳- ضرورت های خاص انجام تحقیق.....	۷
۱-۴- اهداف تحقیق.....	۸
۱-۴-۱- اهداف کلی.....	۸
۱-۴-۲- اهداف اختصاصی.....	۸
۱-۴-۳- اهداف کاربردی.....	۸
۱-۵- سوالات تحقیق.....	۹
۱-۶- فرضیه های تحقیق.....	۹
۱-۷- اصطلاحات و واژه‌ها.....	۱۰

فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق

۱-۲-۱- مبانی نظری ۱۳

۱-۲-۱- مفهوم لغوی گردشگری ۱۵

۱-۲-۲- رشد گردشگری ۱۷

۱-۲-۳- گردشگری سلامت و درمان ۱۷

۱-۲-۴- تعاریف گردشگری سلامت ۱۸

۱-۲-۴-۱- سلامت ۱۸

۱-۲-۴-۲- گردشگری سلامت ۱۹

۱-۲-۴-۳- هتل بیمارستان (مرکز درمانی - اقامتی) ۲۱

۱-۲-۵- تاریخچه گردشگری سلامت ۲۱

۱-۲-۶- انواع گردشگری سلامت ۲۵

۱-۲-۷- گردشگری پزشکی ۲۸

۱-۲-۸- محرک های بازار گردشگری پزشکی ۲۹

- ۳۱ ۹-۱-۲ عوامل و پتانسیل های بالقوه جذب گردشگر پزشکی
- ۳۳ ۱۰-۱-۲ بخش های بازار گردشگری پزشکی
- ۳۳ ۱۱-۱-۲ وضعیت گردشگری سلامت و گردشگری پزشکی در جهان
- ۳۷ ۱۲-۱-۲ تحلیل تجربیات و دلایل موفقیت کشورها در توسعه گردشگری پزشکی
- ۳۸ ۱۳-۱-۲ رشد گردشگری درمانی در آسیا
- ۴۰ ۱-۱۳-۱-۲ مسائل و ریسک های توریسم درمانی
- ۴۱ ۱۴-۱-۲ گردشگری پزشکی در ایران
- ۴۴ ۱-۱۴-۱-۲ بررسی امکانات موجود گردشگری پزشکی در ایران
- ۴۵ ۲-۱۴-۱-۲ دهکده های سلامت
- ۴۶ ۳-۱۴-۱-۲ کمیته گردشگری سلامت
- ۴۸ ۴-۱۴-۱-۲ ترکیب اعضاء شورای سیاست گذاری گردشگری سلامت
- ۴۹ ۵-۱۴-۱-۲ شرایط و ضوابط مراکز پزشکی پذیرای گردشگر سلامت
- ۵۳ ۶-۱۴-۱-۲ طرح جامع ایمنی پزشکی گردشگری

۲-۱-۱۴-۷- جایگاه گردشگری پزشکی در ایران، ظرفیت‌های بالقوه و مشکلات فعلی آن.... ۵۴

۲-۱-۱۴-۸- سهم ایران از گردشگری پزشکی در جهان..... ۵۷

۲-۱-۱۵- جمع بندی..... ۵۸

۲-۱-۱۶- پیشنهادی تحقیق..... ۵۹

فصل سوم: محیط پژوهش و روش اجرای تحقیق

۳-۱- محیط طبیعی..... ۷۳

۳-۱-۱- هوا و اقلیم..... ۷۳

۳-۱-۱-۱- توده هوایی مؤثر بر منطقه..... ۷۴

۳-۱-۱-۲- بارندگی..... ۷۵

۳-۱-۱-۳- بارندگی ۲۴ ساعته..... ۷۶

۳-۱-۱-۳- درجه حرارت..... ۷۷

۷۸ تبخیر ۴-۱-۱-۳

۷۸ رطوبت نسبی ۵-۱-۱-۳

۷۸ ساعات آفتابی ۶-۱-۱-۳

۷۸ گرد و غبار ۷-۱-۱-۳

۸۱ باد ۸-۱-۱-۳

۸۶ تعیین اقلیم منطقه ۹-۱-۱-۳

۸۷ منابع آب ۲-۱-۳

۸۷ منابع آب سطحی ۱-۲-۱-۳

۸۹ جریانات دریایی ۲-۲-۱-۳

۸۹ امواج ۳-۲-۱-۳

۹۴ جزرو مد ۴-۲-۱-۳

۹۵ چشمه‌های جزیره قشم ۵-۲-۱-۳

۹۷ میزان عمق آب در اطراف جزیره ۶-۲-۱-۳

- ۳-۱-۳ ژئومورفولوژی ۹۸
- ۳-۱-۳-۱ زمین شناسی ۱۰۱
- ۳-۱-۳-۱-۱ زمین ساخت ۱۰۱
- ۳-۱-۳-۲-۱ چینه شناسی ۱۰۳
- ۳-۱-۳-۳-۱ حساسیت سنگها نسبت به فرسایش ۱۰۶
- ۳-۱-۳-۴-۱ تکتونیک و لرزه خیزی منطقه ۱۰۸
- ۳-۱-۴-۱ خاک شناسی ۱۱۴
- ۳-۱-۴-۱-۱ ارزیابی منابع خاک محدوده مطالعاتی ۱۱۵
- ۳-۱-۴-۲-۱ فرسایش ۱۱۸
- ۳-۱-۴-۳-۱ تشریح کلاسهای شدت فرسایش خاک ۱۲۰
- ۳-۱-۴-۴-۱ ارزیابی خاکهای منطقه مورد مطالعه (نوع خاکها از روی بافت) ۱۲۱
- ۳-۲-۲-۱ محیط بیولوژیک ۱۲۲
- ۳-۲-۱-۱ پوشش گیاهی ۱۲۲

- ۱۲۲.....۳-۲-۱-۱- جنگل دریایی حرا
- ۱۲۵.....۳-۲-۱-۲- درختان و نخلستان ها
- ۱۲۵.....۳-۲-۱-۳- درختچه ها و بوته ها
- ۱۲۶.....۳-۲-۲- حیات جانوری جزیره
- ۱۲۷.....۳-۲-۲-۱- دوزیستان و خزندگان جزیره قشم
- ۱۲۹.....۳-۲-۲-۲- دایناسورهای کوچک قشم
- ۱۲۹.....۳-۲-۲-۳- پرندگان قشم
- ۱۳۲.....۳-۲-۲-۴- کرکوسه
- ۱۳۲.....۳-۲-۲-۵- دلفین
- ۱۳۴.....۳-۲-۲-۶- لاک پشت گلخورک
- ۱۳۶.....۳-۲-۲-۷- گلخورک
- ۱۳۶.....۳-۲-۲-۸- ماهی های زیتنی آب های اطراف قشم
- ۱۳۹.....۳-۲-۲-۹- تنوع زیستی آب های قشم و ماهی های زیتنی

- ۳-۳- محیط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی..... ۱۴۲
- ۳-۳-۱- محدوده مورد مطالعه از نظر تقسیمات سیاسی..... ۱۴۲
- ۳-۳-۲- ویژگیهای اجتماعی..... ۱۴۴
- ۳-۳-۲-۱- تقسیمات سیاسی..... ۱۴۴
- ۳-۳-۲-۲- تحرکات جمعیتی..... ۱۵۰
- ۳-۳-۲-۳- بررسی وضعیت مهاجرت..... ۱۵۱
- ۳-۳-۲-۴- وضعیت سواد و آموزش..... ۱۵۲
- ۳-۳-۲-۵- بهداشت و سلامت..... ۱۵۳
- ۳-۳-۲-۵-۱- مراکز پزشکی و درمانی جزیره قشم..... ۱۵۳
- ۳-۳-۳- بررسی ویژگیهای اقتصادی..... ۱۵۴
- ۳-۳-۳-۱- بررسی الگوهای اشتغال و بیکاری..... ۱۵۴
- ۳-۳-۳-۲- فعالیت های اقتصادی منطقه..... ۱۵۷
- ۳-۳-۳-۱- کشاورزی..... ۱۵۷

- ۱۵۷.....دایمپرووری-۲-۲-۳-۳-۳
- ۱۵۸.....معادن-۳-۲-۳-۳-۳
- ۱۶۰.....بنادر-۴-۲-۳-۳-۳
- ۱۶۰.....بررسی الگوهای کاربری اراضی در منطقه-۳-۳-۳-۳
- ۱۶۳.....امکانات و تسهیلات زیربنایی-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۳.....راهها-۱-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۴.....حمل و نقل-۲-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۶.....مسافرین ورودی و خروجی جزیره قشم از طریق راه های ارتباطی.....۳-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۷.....هتل ها و مراکز اقامتی-۴-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۸.....ارتباطات و مخابرات-۵-۴-۳-۳-۳
- ۱۶۹.....بررسی ویژگیهای فرهنگی-۴-۳-۳
- ۱۶۹.....آداب و رسوم-۱-۴-۳-۳
- ۱۶۹.....صنایع دستی و سنتی قشم-۲-۴-۳-۳

۱۷۰..... ۳-۳-۴-۳- زبان و گویش

۱۷۰..... ۳-۳-۴-۴- دین و مذهب

۱۷۰..... ۳-۳-۴-۵- تاریخ قشم

۱۷۱..... ۳-۳-۴-۵-۱- آثار تاریخی جزیره قشم

۱۷۲..... ۳-۳-۴-۵-۱- غارهای تاریخی خربس

۱۷۲..... ۳-۳-۴-۵-۲- کولغان

۱۷۳..... ۳-۳-۴-۵-۳- چاه‌های طلا (تل‌آو)

۱۷۳..... ۳-۳-۴-۵-۴- قلعه‌های تاریخی

۱۷۴..... ۳-۳-۴-۵-۵- قلعه قشم

۱۷۴..... ۳-۳-۴-۵-۶- دژ لافت

۱۷۵..... ۳-۳-۴-۵-۷- قلعه‌های ساسانی

۱۷۵..... ۳-۳-۴-۵-۲- مساجد

۱۷۵..... ۳-۳-۴-۵-۳- زیارتگاه‌ها

- ۱۷۵..... ۳-۳-۴-۶- ژئو سایت های قشم
- ۱۸۰..... ۳-۳-۴-۷- قشم و جزیره های پیرامون
- ۱۸۲..... ۳-۴- آلودگی های منابع آلاینده
- ۱۸۲..... ۳-۴-۱- کانون های آلوده ساز جزیره قشم شامل
- ۱۸۳..... ۳-۵- جمع آوری اطلاعات
- ۱۸۳..... ۳-۶- روش و ابزار
- ۱۸۳..... ۳-۶-۱- مدل SWOT
- ۱۸۴..... ۳-۶-۲- مدل TCI
- ۱۸۴..... ۳-۶-۳- مدل TOPSIS
- ۱۸۷..... ۳-۷- جمع بندی

فصل چهارم: نتایج پژوهش

- ۱۹۲..... ۴-۱- مدل SWOT

۱۹۸..... ۴-۱-۱- تحلیل یافته ها با توجه به مدل SWOT

۲۰۲..... ۴-۲- تحلیل یافته های مدل TCI

۲۰۴..... ۴-۳- تحلیل یافته های مدل TOPSIS و سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS)

فصل پنجم: بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات

۲۲۳..... ۵-۱- نتیجه گیری

۲۲۳..... ۵-۱-۱- نتایج مربوط به مدل SWOT

۲۲۳..... ۵-۱-۲- نتایج مربوط به مدل TCI

۲۲۴..... ۵-۱-۳- نتایج مربوط به مدل TOPSIS و سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS)

۲۲۵..... ۵-۲- سوالات

۲۲۸..... ۵-۳- فرضیه های تحقیق

۲۳۰..... ۵-۴- پیشنهادات

۲۳۲ فهرست منابع

۲۳۹ چکیده انگلیسی

فهرست جداول

شماره صفحه

عنوان

- جدول ۱-۲- فاکتورهای بیرونی و درونی تاثیر گذار بر رشد گردشگری سلامت ۲۴
- جدول ۲-۲- هزینه مقایسه ای ایالات متحده با دو مقصد معروف گردشگری پزشکی را بر حسب دلار آمریکا..... ۳۰
- جدول ۳-۲- تحلیل تجربیات کشورها در رابطه با توسعه گردشگری پزشکی..... ۳۸
- جدول ۴-۲- تعداد گردشگران سلامت، میزان درآمد ارزی، تعداد شغل ایجاد شده و میزان سرمایه گذاری در افق ۱۴۰۰..... ۴۳
- جدول ۵-۲- مطالعات داخلی صورت گرفته در زمینه گردشگری سلامت..... ۶۰
- جدول ۶-۲- مطالعات خارجی صورت گرفته در زمینه گردشگری سلامت..... ۶۸
- جدول ۱-۳- مشخصات ایستگاههای هواشناسی محدوده مورد مطالعه..... ۷۳
- جدول ۲-۳- پارامترهای اقلیمی در ایستگاه سینوپتیک قشم..... ۷۹
- جدول ۳-۳- پارامتر تبخیر در منطقه مورد مطالعه ۸۰

- جدول ۳-۴ - سرعت و جهت بادهای به صورت ماهانه..... ۸۳
- جدول ۳-۵ - مقادیر ضریب خشکی و نوع اقلیم در ایستگاههای مورد مطالعه..... ۸۷
- جدول ۳-۶ - فرکانس ، درصد و جهت امواج در فصل زمستان..... ۸۹
- جدول ۳-۷ - فرکانس ، درصد و جهت امواج در فصل بهار..... ۹۱
- جدول ۳-۸ - فرکانس ، درصد و جهت امواج در فصل تابستان..... ۹۲
- جدول ۳-۹ - فرکانس ، درصد و جهت امواج در فصل پاییز..... ۹۳
- جدول ۳-۱۰ - سطوح جزر و مدی ایستگاههای نزدیک به منطقه..... ۹۴
- جدول ۳-۱۱ - حساسیت سنگها به فرسایش و نفوذ پذیری..... ۱۰۷
- جدول ۳-۱۲ - فهرست گونه‌های شناسایی شده در قشم..... ۱۲۸
- جدول ۳-۱۳ - شهرستان های استان هرمزگان..... ۱۴۳
- جدول ۳-۱۴ - جزایر استان هرمزگان..... ۱۴۳
- جدول ۳-۱۵ - جمعیت شهرستان،بخش،دهستان و آبادی های جزیره قشم..... ۱۴۵
- جدول ۳-۱۶ - بررسی الگوهای مهاجرت در سطح شهرستانهای مورد مطالعه بر حسب علت..... ۱۵۱